

Delprojekt

Information om miljöbalken

Delprojektets syfte och uppläggning

Syftet är att ge information om miljöbalken till verksamhetsutövare och andra berörda, främst för att förseelser som kan medföra miljöstraffavgifter ska kunna undvikas. Tyngdpunkten ligger därför på bestämmelser om anmälnings- och tillståndsplikt och miljöstraffavgifter. Kortfattad allmän information om balken ingår även, liksom något om egenkontroll och annat som de flesta måste känna till.

Miljösamverkan tillhandahåller material, ett antal informationsblad, som miljökontoren sedan, efter egen bearbetning om så önskas, sprider till målgrupperna inom kommunen.

I viss utsträckning sprids information från Miljösamverkan direkt till vissa målgrupper.

Det mesta av informationen utgår från material som redan tidigare tagits fram av bl.a. Länsstyrelsen och några miljökontor i länet.

Det som gjorts nu är mest en sammanställning, komplettering och redigering av detta befintliga material.

Ambitionen har varit att hålla bladen så kortfattade att de blir lästa.....

Exempel på tidigare insatser i länet

- Länsstyrelsen har under våren 1999 skickat ut ett "informationspaket" till sina egna tillsynsobjekt. Paketet bestod av Miljöbalksutbildningens broschyr till företag "Den nya Miljöbalken - hur berör den dig?", en fyrsidig A4-folder med rubriken "Miljöbalken information för Dig", samt ett A4-blad om miljöstraffavgifter med stor svart rubrik: "Läs det här - annars kan det bli dyrt". En omgång skickades för kännedom till miljökontoren.
- Enstaka företag har deltagit på de miljöbalksutbildningar som hållits i länet.
- Några kommuner, bl.a. Göteborg, Skövde, Sjuhäradskommunerna och Mellerud har skickat ut egna informationsblad och/eller hållit möten och kurser för företag.
- I ett brev 8 april 1999 från Miljösamverkan 98 till miljökontoren berättades om informationsblad som andra gjort och var man kunde få tag på dessa.
- I Dalsland har alla hushåll fått information om miljöbalken genom en halvsida i Kommunalförbundet Dalslands tidning Framtid på Dal (sidan sammanställdes av Hans Svensson på miljökontoret i Mellerud)

Att göra

1. Sätt ihop en adresslista till målgrupperna i kommunen. Se nedan om målgrupper.
2. Om så önskas: Bearbeta informationsbladen, d.v.s ändra eller komplettera text och förse bladen med kommunens logo etc.

Om ni i stället vill använda informationsbladen som de är, så skriv ett kort följebrev som hänvisar till informationsbladen från Miljösamverkan Västra Götaland. Förslag till text finns bifogad här ("Blad 0")

3. Skicka ut informationsbladen enligt adresslistan. Rätt blad till rätt målgrppskategori. Detta framgår nedan under målgrupper.

Önskar man även informera allmänhet och företag mer brett kan man använda sig av det sista, onummerade informationsbladet.

Informationsbladsförteckning

Nr Innehåll

0	Förslag till följebrev om ingen egen bearbetning görs av informationsbladen
1	Allmän information om miljöbalken.
Som komplement till blad 1 kan man möjligen också skicka med miljöbalksutbildningens broschyr <i>Den nya miljöbalken - hur berör den dig?</i> Men det finns nog en risk då att de stackars mottagarna får för mycket papper.
2	Miljösanktionsavgifter
3	Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter
4	Information för skolor, vård och annat omhändertagande.
5	Information för branscher inom områdena hygienisk behandling etc.
6	Information för ägare av flerbostadshus
7	Information för lantbruk
8	Information för miljöfarlig verksamhet (annan än lantbruk)
A	Information om miljöbalken för er med företagskontakter.
-	Miljöbalken – så berör den dig. Information om miljöbalken för allmänhet och företag. "Allt i ett-information", t.ex. som underlag för artikel i lokalpress, i eventuell kommundidning, annonsering eller information till allmänheten på annat sätt. Detta är hela texten till den artikel som var införd i Framtid på Dal. Här bara hoptryckt för att rymmas på två sidor

Målgrupper

Observera att bland målgrupperna finns inte bara *verksamhetsutövare och fastighetsägare*, utan även *andra kategorier* som i sin verksamhet kommer i kontakt med dessa. Det torde vara mycket viktigt att även dessa andra kategorier informeras, kanske rent av det som gör allra störst nytta!

<i>Målgrupp</i>	<i>Kan få informationsblad nr</i>
<i>Verksamhetsutövare och fastighetsägare</i>	
ANMÄLNINGSPLIKTIGA "HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER" (F.1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 38 §)	
• Hotell, pensionat och liknande lokaler för tillfälliga bostäder	1, 2, 5
• Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar	1, 2, 5
• Hygienisk behandling (d.v.s. frisörer, solarier, akupunktörer, massörer, fotvård, håltagning, tatuering m.fl.)	1, 2, 5
• Skolor, förskolor och andra lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, privata eller kommunala	1, 2, 4
• Hyreshusägare, bostadsbolag, kommunala bostadsstiftelser, bostadsrättsföreningar	1, 6 (samt 2 och 3 till de som också hyr ut lokaler till företag)
MILJÖFARLIGA VERKSAMHETER (OFTA ANMÄLNINGS- ELLER TILLSTÅNDSPLIKTIGA)	
Här skulle hela bilagan i förordningen 1998:899 kunna räknas upp, men den får ni titta i själva, utgå också från era tillsynsregister. Nedan nämns bara några kategorier.	
• Jordbruk	1, 2, (3), 7
• Industrier och verkstäder av alla slag	1, 2, 8
• Energiföretag	- " -
• Serviceanläggningar som tvätterier, tryckerier, bensinstationer och fordonstvättar	- " -
• Hamnar och flygplatser	- " -
• Skjutbanor och motorsportanläggningar	- " -
• Sjukhus	- " -
• Avloppsreningsverk	- " -
• Skrotanläggningar	- " -
• Avfallsanläggningar	- " -

Andra kategorier

PRIVAT "NÄRINGSLIVSSERVICE"

• Banker (speciellt handläggare av företagsärenden)	Alla blad (A samt 1-8)
• Revisions- och bokföringsbyråer	- " -
• Fastighetsmäklare (om de sysslar med annat än enbart villor och fritidshus)	- " -
• Försäkringsbolag	- " -
• Advokatkontor	- " -
• Arkitektkontor	
-
• Arbetsförmedlingen (med tanke på ev starta-
eget-bidrag o.dyl.)	Alla blad (A samt 1-8)
-

KOMMUNEN

• Bygglövshandläggare	Alla blad (A samt 1-8)
• Näringslivssekreterare och liknande	- " -
• Kommunala industrifastighetsbolag o.dyl.	- " -
-

Målgrupper som Miljösamverkan skickar information till direkt

- Branschorganisationer
- Andra myndigheter m.m. såsom Yrkesinspektionen, Västra Götalandsregionen (men inte enskilda sjukhus och skolor m.m. som drivs av regionen), Skattemyndigheten på länsnivå, ALMI och Länsarbetsnämnden.

Handledningen är sammanställd september 1999 av

Lasse Lind
Projektledare Miljösamverkan Västra Götaland
Tel: 0532-714 47 Fax 0532-710 44
E-post: lasse.lind@mailbox.swipnet.se

i samråd med Miljösamverkans arbetsgrupp.

Information om miljöbalken

Blad 0

Nedanstående är förslag till text att lägga in i miljökontorets följebrev till informationsbladen

Logo/kommunvapen
etc

Datum

Information om miljöbalken

Vi översänder några blad med viktig information om den nya miljöbalken. Informationsbladen har tagits fram inom projekt Miljösamverkan Västra Götaland.

Vi hoppas att ni studerar bladen noga. De ska ses som en service för att undvika misstag som utöver risker för miljön och hälsan skulle kunna leda till kostnader och merarbete.

Förteckning över alla blad finns på baksidan.

Här är några kompletterande upplysningar om vad som gäller i kommun.

Avgifter

För ärenden enligt miljöbalken tillämpar vi en taxa fastställd av kommunfullmäktige .. - .. - ..
Här ges ett par exempel på avgifter i denna taxa:

..... (ex.vis timavgift vid tillsyn av bostäder, hygienlokaler och andra hälsoskyddsobjekt)

..... (ex.vis timavgift vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet)

Hör av er om ni önskar närmare uppgifter om avgifterna!

Kontakta oss

Den kommunala miljömyndigheten heter här (i informationsbladen står det miljönämnden)

Vi som arbetar åt nämnden finns på (i informationsbladen står det miljökontoret)

Gäller det miljöskyddsfrågor, t.ex. rörande industrier och verkstäder, kontakta i första hand på tel eller e-post

Gäller det hälsoskyddsfrågor, t.ex. rörande inomhusmiljö i skolor och bostäder, kontakta i första hand på tel eller e-post

Självklart tar vi inte ut avgift för att ge råd och information!

Lokala föreskrifter

Eventuellt kan man här lägga in kort information om lokala föreskrifter.

Millenniumskiftet

Slutligen vill vi påminna er som verkar inom t.ex. jordbruk, industri och fastigheter om att det kan uppkomma problem i reningsanläggningar, larm, ventilations- och klimatanläggningar, styr- och reglerutrustning, pumpstationer m.m. vid millenniumskiftet. Det kan innebära risk för onödiga utsläpp, störningar i inomhusklimatet eller andra allvarliga problem.

Ni bör försäkra er om att er utrustning inte kan drabbas av sådana störningar.

Underskrift

**Dessa blad med miljöbalksinformation finns
Kontakta oss om ni vill ha fler blad än de ni fått!**

<i>Nr</i>	<i>Innehåll</i>
1	Allmän information om miljöbalken.
2	Miljösanktionsavgifter
3	Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter
4	Information för skolor, vård och annat omhändertagande. I offentlig eller privat regi.
5	Information för företag inom områdena hotell, camping, hygienisk behandling etc.
6	Information för ägare av flerbostadshus
7	Information för lantbruk
8	Information för miljöfarlig verksamhet (annan än lantbruk)
A	Information om miljöbalken för er med företagskontakter. Avsedd för banker, revisionsbyråer, andra myndigheter, näringslivssekreterare, bygglovshandläggare etc.

Allmän information om miljöbalken

Syftet med denna serie informationsblad är att ge kännedom om miljöbalkens regler. De som berörs är främst *verksamhetsutövare* av olika slag, d.v.s. de som bedriver eller planerar att bedriva olika verksamheter som har eller kan tänkas ha betydelse för miljön eller människors hälsa. Till verksamhetsutövare räknas t ex en fastighetsägare som hyr ut bostäder, en kommunal förvaltning som driver en skola, eller ett företag som driver en industri, bilverkstad eller en frisersalong.

Ta själv reda på mer

Observera att denna information bara är översiktlig. Vi har alla skyldighet att känna till de lagar, förordningar och föreskrifter som berör oss. Till exempel i samband med etablering eller ändring av verksamheter har man anledning att närmare ta reda på vad som gäller. Kontakta miljökontoret (eller motsvarande) i kommunen om ni är osäkra om vilka reglerna är. Sök gärna själv också mer detaljerad information. Ett tips är Miljöbalksutbildningens hemsida på Internet, där utförlig information om reglerna finns, liksom själva lagtexterna. Adressen är <http://www.miljobalksutbildningen.gov.se/>.

Vad är miljöbalken?

I Miljöbalken, som gäller sedan 1 januari 1999, har man sammanfört regler från sexton gamla lagar till en enhetlig lag. Miljöskyddslagen, hälsoskyddslagen och lagen om kemiska produkter är exempel på lagar som nu upphört. Motsvarande regler, men med många nyheter, finns nu alltså i miljöbalken.

Det finns också ett antal förordningar, som närmare preciserar miljöbalkens regler. Förordningarna är beslutade av regeringen. Ytterligare bestämmelser finns i föreskrifter som utfärdas av de olika statliga verken såsom Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Socialstyrelsen.

Här kommer en kort sammanfattning av de större förändringarna.

De allmänna hänsynsreglerna

Det finns grundläggande hänsynsregler som ska styra all verksamhet. Hänsynsreglerna riktar sig till alla, från privatpersoner till industrikoncerner. Vi tar upp några av de viktigaste nedan.

Kunskapskrav

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska kontinuerligt skaffa sig behövlig kunskap för att skydda människors hälsa och miljö mot skada eller olägenhet. Verksamhetsutövaren måste ha aktuell kunskap om sin egen verksamhet och om de regler som gäller för verksamheten.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnyelsebara energikällor användas.

Försiktighetsprincipen

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska vara försiktiga och vidta begränsningar som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Produktvalsprincipen

Om det finns mindre skadliga kemikalier än de man använder idag ska man använda dem istället. Regeln gäller förutom kemikalier och blandningar som t.ex. städkemikalier även varor som är behandlade med kemiska produkter.

Bevisbördan

Det är verksamhetsutövaren som ska visa att verksamheten uppfyller hänsynsreglerna och att det inte föreligger någon olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Olägenhet

Begreppet "Sanitär olägenhet" försvinner och ersätts av "Olägenhet för människors hälsa". Innebörden har inte ändrats i sak.

Tillsyn (myndigheternas kontroll)

Tillsynen ska säkerställa miljöbalkens syfte. Tillsynen ska också säkerställa att föreskrifter, förelägganden och domar som meddelats med stöd av lagen efterlevs.

Tillsynen utövas av flera myndigheter. Lokalt är det i de flesta fall kommunens miljönämnd (eller motsvarande) som har tillsynsansvaret. När det gäller större och mer komplicerade industriföretag m.m. kan det vara Länsstyrelsen som utövar tillsyn.

Avgifter

Kommunerna ges en ökad möjlighet att ta betalt för tillsynen via avgifter. Avgiften kan utgå som en timavgift och inkludera t.ex. inspektioner, resor och tid för utarbetande av skrivelser mm. Systemen kan variera mellan olika kommuner så ni bör kontrollera med er kommun vilka regler som gäller.

Miljösanktionsavgift

Miljösanktionsavgifter innebär att vissa överträdelser av miljöbalkens regler är förenade med en påföljd i form av en avgift. Avgiftens storlek är fastställd i en särskild förordning och gäller alltså lika i alla kommuner.

Det är viktigt att iaktta alla regler om t.ex. anmälnings- eller tillståndsplikt som gäller innan många verksamheter får startas. Annars kan det bli dyrt!

Mer om miljösanktionsavgifter finns i blad 2.

Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter

Många verksamheter får inte startas, eller ens börja anläggas, utan att tillstånd erhållits från miljömyndigheterna (i de flesta fall länsstyrelsen eller miljödomstolen)

För andra verksamheter gäller anmälningsplikt. Då behöver man inte ha tillstånd, men en anmälan ska lämnas in till miljömyndigheterna (i de flesta fall kommunens miljönämnd el. motsvarande) i god tid innan verksamheten startar.

Mer om anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter finns i blad 3.

Miljösanktionsavgifter

Miljösanktionsavgifter innebär att vissa överträdelser av miljöbalkens regler och regler meddelade med stöd av balken är förenade med en påföljd i form av en avgift. Avgiftens storlek är fastställd i en särskild förordning och gäller alltså lika i alla kommuner. Oavsett om överträdelsen begåtts med uppsåt eller av oaktsamhet ska miljösanktionsavgiften betalas. Avgiften beslutas av tillsynsmyndigheten och tillfaller staten.

Miljösanktionsavgifter - böter

Miljösanktionsavgifter kan närmast liknas vid böter. De är en fastställd avgift på mellan 5 000 och 1 000 000 kronor som ska betalas av en verksamhetsutövare när en viss bestämmelse överträds. Det kan t ex gälla att:

- åsidosätta vissa föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken (t ex skyldighet att lämna in miljörapport före ett visst datum).
- starta en verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig utan att först ha fått tillstånd eller gjort anmälan.
- inte följa tillstånd eller villkor som meddelats med stöd av balken.

Miljösanktionsavgiften ska genom beslut av en tillsynsmyndighet tas ut så fort en överträdelse mot någon avgiftsbelagd bestämmelse har gjorts. Det krävs inte att överträdelsen har gjorts med uppsåt eller av oaktsamhet. Det krävs inte heller att miljön har tagit skada eller att näringsidkaren haft någon ekonomisk fördel av att bryta mot bestämmelsen. Syftet med att miljösanktionsavgifter införts är att man vill öka den allmänna noggrannheten vid näringsverksamheter.

Avgiften tillfaller staten och alltså inte den myndighet som beslutar om den. Avgiften ska betalas inom 30 dagar från det att beslutet har fattats och ska betalas även om beslutet överklagas. Bifalls överklagandet betalas avgiften tillbaka.

På baksidan av detta informationsblad finns några exempel på överträdelser mot bestämmelser i miljöbalken och vilka sanktionsavgifter de leder till.

Det är viktigt att följa alla regler om t.ex. anmälnings- eller tillståndsplikt som gäller innan många verksamheter får startas. Annars kan det bli dyrt!

Miljösanktionsavgift gäller inte för privatpersoner/enskilda fastighetsägare. Exempelvis utgår ingen miljösanktionsavgift för privatpersoner som missat anmälan/tillstånd för enskilt avlopp, värmepump eller viss djurhållning.

Bestämmelserna om miljösanktionsavgifter finns i förordningen om miljösanktionsavgifter (SFS 1998:950). Hela förordningen kan läsas på <http://www.miljobalksutbildningen.gov.se/> eller beställas från Fakta Info Direkt 08-587 670 00.

Exempel på miljöstraffavgifter

Överträdelse	Avgiftsbelopp kr
Utan tillstånd anlägga eller driva miljöfarlig verksamhet som är tillståndspliktig	600 000 (A-verksamhet) 250 000 (B-verksamhet)
Utan att anmälan gjorts anlägga eller driva miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig	25 000 (C-verksamhet)
Utan att anmälan gjorts ta i bruk anmälningspliktig lokal (t ex skolor, vårdlokaler, hotell, idrottsanläggningar)	10 000
Utan att anmälan gjorts ta i bruk lokal för hygienisk behandling (t ex frisersalong, solarium, fotvård, tatueringstudio)	5 000
Ej föra journal över underhåll etc. på reningsverk	25 000 (>20 000 pe) 5 000 (<501 pe)
Inte lämna in miljörapport inom tre månader från utgången kalenderår	10 000 (A-verksamhet) 5 000 (B-verksamhet)
Inte ha täckning vid påfyllning av flytgödselbehållare och urinbehållare	5 000
Åsidosätta kravet om begränsning av antalet djur i ett jordbruk	15 000 per total djurenheter
Använda bekämpningsmedel utan att föreskrivna kunskapskrav är uppfyllda	20 000 (klass 1) 5 000 (klass 2)
Använda CFC (freoner) efter den 31/12 1999 som arbetsmedium i kylanläggning etc	10 000 + 1 200 per kg använt ämne
Saluhålla kemiska produkter till konsumenter utan föreskriven barnskyddande förslutning eller kännbar varningsmärkning	15 000
Överlåta hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter utan att förpackningen är märkt på svenska med föreskriven risk- och skyddsinformation	15 000
Överlåta buntat träskyddsbehandlat virke utan att föreskriven information finns på buntarna. Eller överlåta sådant virke som inte är buntat utan att det på anslag vid virket finns information om de begränsningar i användningen som enligt särskilda föreskrifter gäller för virket.	5 000
Sprida kemiska bekämpningsmedel utan att anmäla till miljönämnden (el. motsvarande)	10 000
Transportera farligt avfall utan att anmäla till länsstyrelsen	10 000

Upprepas överträdelsen inom en tvåårsperiod fördubblas beloppet, dock högst 1 000 000 kr vid varje tillfälle.

Anmälings- eller tillståndspliktiga verksamheter

Det krävs i många fall att en särskild anmälan ska ha gjorts eller att tillstånd ska ha lämnats när man ska starta eller förändra vissa typer av verksamheter. I detta blad ges exempel på detta, men utrymmet medger inte en fullständig redovisning.

Exemplen bör tjäna som varningssignaler för att den verksamhet eller åtgärd man planerar kanske kan kräva anmälan eller tillstånd, även om just det man själv planerar inte står med på bladet. Kontakta miljömyndigheterna (kommunens miljönämnd eller Länsstyrelsen) för närmare information!

A-, B- och C-anläggningar är beteckningar på olika slags miljöfarlig verksamhet. Hit räknas bland mycket annat olika slags industrier, verkstäder, energianläggningar m.m.

Se också blad 8 i denna serie, Information för miljöfarlig verksamhet.

Exempel på anmälings- eller tillståndsplikt

Anmälan ska göras om man:

- Vill anlägga, driva eller ändra en. C-anläggning. Anmälan görs till kommunens miljönämnd.
- Vill ändra en A- eller B-anläggning om inte ändringen kräver tillstånd. Anmälan görs till kommunens miljönämnd eller till länsstyrelsen.
- Vill starta exempelvis hotell, pensionat, idrottsanläggning, camping, badanläggning, frisersalong, solarium, fotvårdssalong, förskola, undervisnings- eller vårdlokaler. Anmälan görs till kommunens miljönämnd. *Närmare uppgifter finns i blad 4 och 5*
- Ska göra något som förändrar naturmiljön väsentligt. Anmälan för samråd görs till länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen.

Tillstånd ska ha lämnats innan man:

- Påbörjar en vattenverksamhet, exempelvis anlägger en damm. Tillstånd söks hos Miljödomstolen.
- Anlägger eller gör vissa ändringar av A- eller B-verksamhet. Tillstånd söks hos Miljödomstolen för A-anläggning, hos länsstyrelsen för B-anläggning.
- Påbörjar täktverksamhet. Tillstånd söks hos länsstyrelsen.

Anmälan eller tillstånd/godkännande krävs oftast eller alltid för att:

- Tillverka/importera bekämpningsmedel (bekämpningsmedlet måste godkännas av Kemikalieinspektionen)
- Sprida bekämpningsmedel (ingen anmälan eller tillstånd krävs för spridning på åkermark, såvida det inte är inom skyddsområde för vattentäkt)
- Transportera farligt avfall
- Tillverka/importera kemiska produkter av alla slag. I allmänhet inget tillståndskrav, men alla produkter ska anmälas till Kemikalieinspektionens produktregister.
- Sälja vissa farliga produkter, exempelvis i färghandel (tillstånd krävs).

Exempel som också berör privatpersoner

- Att anlägga avlopp med WC eller ansluta WC till befintligt avlopp kräver tillstånd. Avlopp utan WC kräver anmälan, men lokalt kan enligt kommunala föreskrifter tillståndskrav också gälla för avlopp utan WC.
- För värmepumpar gäller anmälningsplikt, eller i vissa fall enligt kommunala föreskrifter tillståndsplikt.
- Viss djurhållning inom tätort m.m. kan lokalt vara belagt med tillståndsplikt enligt kommunala föreskrifter. Det kan gälla t.ex. häst, pälsdjur, fjäderfä och orm.

Vad händer om man missar att iaktta anmälnings- eller tillståndsplikt

Utebliven anmälan eller saknat tillstånd medför i de flesta fall en s.k. miljöstraffavgift. Detta är mycket kännbara avgifter och beslutas direkt av tillsynsmyndigheten utan prövning i domstol. *Se vidare blad 2, Miljöstraffavgifter.*

Därutöver kan för samma överträdelse straff utdömas av domstol.

Egenkontroll

Alla verksamhetsutövare ska enligt balken ha kunskaper om sin verksamhet och utöva kontroll av dess påverkan på miljö och hälsa. För tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter gäller dessutom att egenkontrollen ska vara systematiserad och dokumenterad. Det ska alltså finnas skriftliga rutiner för vad som kontrolleras och resultat av undersökningar och kontroller ska skrivas upp och hållas samlade så de kan granskas av tillsynsmyndigheten.

Tillståndsplikt för vissa verksamheter som berörs av andra miljö- och hälsoskyddslagar än miljöbalken

Enligt dessa lagar finns inga miljöstraffavgifter. Däremot kan man drabbas av böter om överträdelse av anmälnings- eller tillståndsplikt åtalas och prövas av domstol. Tillsynsmyndigheterna har en skyldighet att verka för att så sker.

Djurhållning (Djurskyddslag och djurskyddförordning)

- Kennlar, hundpensionat, ridskolor, zoobutiker och liknande samt pälsdjursuppfödning kräver tillstånd eller godkännande. Ansökan görs till kommunens miljönämnd.
- Nya eller väsentligt ändrade stallar inom lantbruket ska godkännas av Länsstyrelsen (Dessutom krävs för större anläggningar anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken)
- Uppfödning eller användning av försöksdjur kräver tillstånd av Jordbruksverket

Livsmedel (Livsmedelslag och -förordning)

Så gott som all livsmedelshantering utanför hushåll kräver tillstånd eller att lokalen där verksamheten bedrivs är godkänd som livsmedelslokal. Exempelvis

- Livsmedelsindustrier, bagerier, rökerier och andra produktionsanläggningar
- Gatukök, caféer, restauranger, skolbespisningar, centralkök
- Livsmedelsbutiker
- Tillfällig livsmedelshantering på marknader, festivaler och liknande
- Livsmedelshantering (försäljning, servering) i fordon. Undantag: Leveranstransporter.

Med undantag för vissa mer komplicerade anläggningar som prövas av Livsmedelsverket ska all prövning av livsmedelsverksamhet göras av kommunens miljönämnd.

Information för skolor, vård och annat omhändertagande

Informationen är tillämplig på såväl privata som offentliga verksamheter.

Kommunens tillsynsansvar

Den kommunala nämnden som har ansvar för tillsynen av miljöbalkens bestämmelser (miljönämnden el. motsvarande) är skyldig att bedriva tillsyn över verksamheter som omfattas av miljöbalken. Kommunerna har krav på sig att ägna särskild uppmärksamhet åt byggnader för bostäder och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller t ex hotell- och fritidsanläggningar, lokaler för vård och undervisning samt lokaler för hygienisk behandling.

Anmälan av lokaler

Innan lokaler för bland annat vård, undervisning eller omhändertagande tas i bruk ska en anmälan göras till miljökontoret. Det gäller skolor, daghem, förskolor, gruppboende, vårdhem, sjukhem, lokaler för äldreomsorg och äldreboende, dagcenter, missbrukarboende etc. Anmälan krävs även för lokaler där allmänheten erbjuds hygienisk behandling som till exempel fotvård eller solarier.

Utdrag ur förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899):

38 § Den som avser att driva

1. hotell, pensionat eller liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad,
 2. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna åt allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor,
 3. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling, eller
 4. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande,
- skall göra anmälan till den kommunala nämnden innan lokalen eller anläggningen tas i bruk.

Mer information finns i blad nr 3, Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter

Miljösanktionsavgifter

Miljösanktionsavgift ska betalas av den som startar en anmälningspliktig verksamhet utan att göra någon anmälan. Oavsett om överträdelsen begåtts med uppsåt eller av oaksamhet ska miljösanktionsavgiften betalas. Avgiften beslutas av tillsynsmyndigheten och tillfaller staten.

Avgiften utgår med ett belopp som är fastställt i en särskild förordning. Avgiften är för närvarande 5000 kronor för lokaler där allmänheten erbjuds hygienisk behandling och 10 000 kr för övriga lokaler enligt 38§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (se första sidan).

Mer information finns i blad nr 2, Miljösanktionsavgifter

Avgifter för anmälan och tillsyn

Tillsynsmyndigheterna har rätt att ta ut en avgift för tillsynen. Avgiften utgår enligt en av kommunfullmäktige antagen taxa. Taxan kan variera från kommun till kommun. Det kan vara timavgift eller en fast avgift för handläggning av anmälan. Även själva tillsynen kan

vara avgiftsbelagd t.ex. med en timtaxa. Oftast ingår även tid för resor, tid för att skriva inspektionsprotokoll m.m. i den debiterbara tiden. Kontrollera vad som gäller i er kommun.

Kunskapskrav och egenkontroll

Verksamheter och fastighetsägare ska ha den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa mot skada och olägenheter. Det innebär bl.a. att fastighets- och verksamhetsansvariga ska ha kunskap om lokaler, anläggningar och de olika typer av installationer som finns. Det bör finnas drifts- och underhållsinstruktioner. Elever, äldreboende och andra brukare får inte utsättas för dålig miljö i form av fukt, mögel, radon, dålig ventilation mm. Fastighetsförvaltning och verksamhetsutövare bör utöka sin egenkontroll för att minska risken för att olägenhet uppkommer.

För anmälningspliktiga verksamheter gäller krav på systematisk och dokumenterad egenkontroll. Detta är jämförbart med arbetsmiljölagens krav på internkontroll. Inget hindrar att varje verksamhet samordnar sin egenkontroll enligt miljöbalken och internkontroll enligt arbetsmiljölag. Det bör minska pappershanteringen och risken för dubbelarbete att göra så.

Resurshushållning och miljöskydd

Miljöbalken ställer också krav på resurshushållning och minimerad miljöpåverkan.

- Vad kan göras för att minska energiförbrukningen i skolan?
- Kan mindre skadliga kemikalier användas i fastighetsunderhållet?
- Hur kan pappersförbrukningen minskas?

Detta är bara några exempel på frågor som fastighetsförvaltare och verksamhetsansvariga måste ställa sig och aktivt söka svar på.

Ändrad bevisbörda

I samband med tillsyn kan miljökontoret kräva att de ansvariga genomför utredningar och undersökningar. Utredningar kan krävas för att klargöra att det inte föreligger olägenhet och/eller att gällande regler och riktlinjer följs. Detta är en stor förändring jämfört med tidigare när det gäller hälsoskyddsfrågor, medan det redan sedan tidigare gäller undersökningar rörande yttre miljöpåverkan.

Ett alternativ som miljöbalken också erbjuder är att miljönämnden genom en konsult vid behov låter utföra en undersökning på fastighetsförvaltarens eller verksamhetsutövarens bekostnad. Sådana beslut är självklart överklagningsbara.

Övrigt

För att underlätta samarbetet mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet är ni alltid välkomna att ta kontakt med miljökontoret (el. motsvarande) för diskussion om olika frågor. Ta också kontakt inför utbyggnad, flyttning eller annan ändring av verksamheten, ibland kan det medföra anmälningsplikt.

Självklart tar miljökontoret inte ut avgift för att ge råd och information.

Information för företag inom områdena hotell, camping, hygienisk behandling etc.

Detta blad riktar sig till alla som bedriver eller planerar att starta hotellrörelse, pensionat, camping eller andra lokaler eller anläggningar för tillfälligt boende m.m. och till de som bedriver olika former av hygienisk behandling.

Kommunens tillsynsansvar

Den kommunala nämnden som har ansvar för tillsynen av miljöbalkens bestämmelser (miljönämnden el. motsvarande) är skyldig att bedriva tillsyn över verksamheter som omfattas av miljöbalken. Kommunerna har krav på sig att ägna särskild uppmärksamhet åt byggnader för bostäder och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller t ex hotell- och fritidsanläggningar, lokaler för vård och undervisning samt lokaler för hygienisk behandling.

Krav på anmälan

Innan lokaler eller anläggningar för bland annat hotell, pensionat, camping, undervisning eller hygienisk behandling tas i bruk ska en anmälan göras till miljökontoret.

Utdrag ur förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899)

38 § Den som avser att driva

1. hotell, pensionat eller liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad,
 2. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna åt allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor,
 3. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling, eller
 4. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande,
- skall göra anmälan till den kommunala nämnden innan lokalen eller anläggningen tas i bruk.

Som hygienisk behandling räknas *bl.a.* frisering, fotvård, massage, solarier, tatuering, akupunktur

Mer information finns i blad nr 3, Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter

Avgifter för anmälan och tillsyn

Tillsynsmyndigheterna har rätt att ta ut en avgift för tillsynen. Avgiften utgår enligt en av kommunfullmäktige antagen taxa. Taxan kan variera från kommun till kommun. Det kan vara timavgift eller en fast avgift för handläggning av anmälan. Även själva tillsynen kan vara avgiftsbelagd t.ex. med en timtaxa. Oftast ingår även tid för resor, tid för att skriva inspektionsprotokoll m.m. i den debiterbara tiden. Kontrollera vad som gäller i den kommun där verksamheten bedrivs.

Miljösanktionsavgifter

Miljösanktionsavgift ska betalas av den som startar en anmälningspliktig verksamhet utan att göra någon anmälan. Oavsett om överträdelsen begåtts med uppsåt eller av oaksamhet ska miljösanktionsavgiften betalas. Avgiften beslutas av tillsynsmyndigheten och tillfaller staten.

Avgiften utgår med ett belopp som är fastställt i en särskild förordning och är för närvarande 5000 kronor för lokaler där allmänheten erbjuds hygienisk behandling och 10 000 kr för övriga lokaler enligt 38§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (se första sidan).

Mer information finns i blad nr 2, Miljösanktionsavgifter

Kunskapskrav och egenkontroll

Verksamhetsutövare ska ha den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa mot skada och olägenheter. Det innebär bl.a. att man som t.ex. hotellägare ska ha kunskap om lokaler, anläggningar och de olika typer av installationer som finns och vad som krävs för en god inomhusmiljö, och att man som t.ex. frisör måste känna till de hygieniska regler som gäller för verksamheten.

För anmälningspliktiga verksamheter gäller krav på systematisk och dokumenterad egenkontroll. Detta är jämförbart med arbetsmiljölagens krav på internkontroll. Inget hindrar att varje verksamhet samordnar sin egenkontroll enligt miljöbalken och internkontroll enligt arbetsmiljölagen. Det bör minska pappershanteringen och risken för dubbelarbete att göra så.

Resurshushållning och miljöskydd

Miljöbalken ställer också krav på resurshushållning och minimerad miljöpåverkan.

- Vad kan göras för att minska energiförbrukningen i verksamheten?
- Kan mindre skadliga kemikalier användas i fastighetsunderhåll, lokalvård och hygienprodukter? För alla slags verksamheter gäller att man måste iaktta miljöbalkens produktvalsregel, d.v.s. välja så oskadliga och säkra kemiska produkter som möjligt och ersätta farliga kemikalier och produkter med mindre riskabla
- Hur kan pappersförbrukningen minskas?

Detta är bara några exempel på frågor som verksamhetsansvariga måste ställa sig och aktivt söka svar på.

Övrigt

För att underlätta samarbetet mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet är ni alltid välkomna att ta kontakt med miljökontoret (el. motsvarande) för diskussion om olika frågor. Ta också kontakt inför utbyggnad, flyttning eller annan ändring av verksamheten, ibland kan det medföra anmälningsplikt.

Självklart tar miljökontoret inte ut avgift för att ge råd och information.

Information för ägare av flerbostadshus

Detta blad riktar sig till alla som äger eller förvaltar flerbostadshus: Privata fastighetsbolag, kommunala stiftelser, bostadsrättsföreningar m.fl.

Kunskapskrav, exempel för fastigheter

Fastighetsägaren ska ha den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa mot skada och olägenheter. Det innebär att fastighetsägaren ska ha kunskap om sin fastighet och de olika typer av installationer som finns. Det bör finnas drifts- och underhållsinstruktioner för fastigheten. Man ska även känna till att det finns riktvärden för till exempel buller. Hyresgästerna får inte utsättas för dålig boendemiljö i övrigt i form av fukt, mögel, radon, dålig ventilation mm.

Fastighetsägaren bör utöka sin egen kontroll för att minska risken för att olägenhet uppkommer. Har det exempelvis i en lägenhet uppmätts förhöjda radonvärden, eller om det av andra skäl finns anledning att misstänka radon, är fastighetsägaren skyldig att förvissa sig om att gällande gränsvärden klaras i hela fastigheten eller vid behov vidta åtgärder. Kontakta miljökontoret för råd om hur undersökningar kan göras!

Handläggning av bostadsklagomål

Då miljökontoret (el. motsvarande) får in klagomål på brister eller problem inom en fastighet kommer ni att informeras med ett brev. Ni får då möjlighet att själva bedöma klagomålet och eventuellt vidta åtgärder om det är en olägenhet. Är den klagande därefter nöjd med vad som gjorts genomför miljökontoret ingen vidare utredning. Om åtgärder uteblir eller om klaganden anser att åtgärderna är otillräckliga gör miljökontoret en mindre utredning och bedömer om en olägenhet föreligger. Ibland kan, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, miljökontoret ha gjort en enklare inspektion redan innan fastighetsägaren kontaktas första gången. Normalt bör hyresgästen ha påtalat problemet för hyresvärden innan miljökontoret vidtar några åtgärder.

Tillsynsavgift

I de fall klagomålet är befogat kan miljökontoret ta ut en avgift för sitt arbete. (Avgiften är i många kommuner runt 500 kr/timme, men det varierar från kommun till kommun). Taxan är beslutad av kommunfullmäktige. Debiterbar tid är förutom själva inspektionen även resor, skrivarbete, telefonkontakter etc. I de fall miljökontoret inte kan konstatera någon olägenhet tas inte heller någon avgift ut.

Ändrad bevisbörda

I samband med tillsyn kan miljökontoret kräva att fastighetsägaren genomför utredningar och undersökningar. Utredningar kan krävas för att klarlägga att det inte föreligger olägenhet och/eller att gällande regler och riktlinjer följs. Detta är en stor förändring jämfört med tidigare. T.ex. kan tillsynsmyndigheten kräva att fastighetsägaren gör en bullerutredning i samband med att en restaurang ska etablera sig i fastigheten.

Ett alternativ som miljöbalken också erbjuder är att tillsynsmyndigheten genom en konsult vid behov låter utföra en undersökning på fastighetsägarens bekostnad.

Resurshushållning och miljöskydd

Miljöbalken ställer också krav på resurshushållning och minimerad miljöpåverkan.

- Hur är det med utsläppen från fastighetens panna?
- Vad kan göras för att minska energiförbrukningen?
- Vilka möjligheter finns att övergå till förnyelsebara energikällor?
- Kan mindre skadliga kemikalier användas i fastighetsunderhållet?

Detta är bara några exempel på frågor som fastighetsägare måste ställa sig och aktivt söka svar på.

Övrigt

För att underlätta samarbetet mellan fastighetsägare och tillsynsmyndighet är ni alltid välkomna att ta kontakt med miljökontoret (el. motsvarande) för diskussion om olika frågor.

Självklart tar miljökontoret inte ut avgift för att ge råd och information.

Information för lantbruk

En ny lagstiftning, miljöbalken, började gälla 1 januari 1999. Den ersätter flera lagar och skapar gemensamma regler på många områden.

Flera saker har ändrats som berör er som lantbrukare.

För lantbruk med anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det särskilt viktigt att läsa detta.

Många av miljöbalkens regler gäller dock alla verksamhetsutövare, t.ex. lantbrukare, oavsett verksamhetens storlek.

Miljörapport

Krav på årlig miljörapport gällde tidigare för alla lantbruk med mer än 100 djurenheter. För år 1999 och framåt behöver bara de lantbruk som har över 200 djurenheter lämna miljörapport. Miljörapporten måste ha inkommit senast 31 mars året efter det år rapporten avser.

Anmälnings- och tillståndsplikt

Fr.o.m. den 1 januari 1999 är det bara lantbruk med över 200 djurenheter som är tillståndspliktiga. Den som tänker skaffa, eller utöka till, mer än 200 djurenheter måste ha tillstånd innan nyanskaffningen eller utökningen görs.

De som har över 200 djurenheter och har dispens enligt den gamla miljöskyddslagen blir nu också tvungna att söka tillstånd. De har dock tid på sig fram till 31 december 2004 att söka ett sådant tillstånd.

De som ligger över 100 upp till 200 djurenheter är i stället bara anmälningspliktiga, s.k. C-anläggningar. Har man inte tidigare anmält en anmälningspliktig verksamhet som fanns redan före 1999 så måste anmälan göras senast den 31 december 2000.

Observera att även vissa andra anläggningar som kan ha anknytning till lantbruk kan vara anmälnings- eller tillståndspliktiga. Det gäller bl.a. fiskodlingar, anläggningar för torkning av gödsel och större växthus.

Egenkontroll

Det gäller nu krav på dokumenterad egenkontroll för alla anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter. För att uppfylla kraven på egenkontroll behöver även en C-anläggning fastställa och dokumentera förhållanden i lika stor omfattning som underlaget för en miljörapport. En praktisk skillnad är att en anmälningspliktig verksamhet inte behöver skicka in en årlig rapport, utan det räcker med att materialet kan uppvisas vid tillsyn eller på begäran av tillsynsmyndigheten.

Avgifter för tillsyn och prövning

Tillsynsmyndigheterna har rätt att ta ut en avgift för tillsyn, inklusive prövning (hantering av anmälnings- och tillståndsärenden). Taxan kan variera från kommun till kommun när det gäller verksamheter som miljönämnden har tillsyn över, medan den är lika i hela landet för verksamheter som ligger under Länsstyrelsens tillsyn.

Miljösanktionsavgift

En tillsynsmyndighet ska, enligt miljöbalken, ta ut en i förväg bestämd avgift av en verksamhetsutövare om denne gör vissa överträdelser. Detta gäller lika i hela landet. För denna avgift behövs inget föreläggande, men den kan överklagas. Pengarna går till staten.

Några exempel:

Att anlägga eller ta i drift en anmälningspliktig anläggning utan att anmäla detta kostar 25 000 kr, att ta i drift en tillståndspliktig anläggning utan tillstånd kostar 150 000 kr. Att inte skicka in en miljörapport i tid kostar 5000 kr. Att inte ha svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakavgång på flytgödselbehållaren kostar 5000 kr och att fylla behållaren utan att det sker under täckning kostar också 5000 kr. Att underlåta anmäla transport av farligt avfall kostar 10 000 kr.

Mer om miljösanktionsavgifter finns i blad 2 i denna serie informationsblad

Resurshushållning

Miljöbalken ställer också krav på resurshushållning

- Vad kan göras för att minska energiförbrukningen i verksamheten?
- Vilka möjligheter finns att övergå till förnyelsebara energikällor?
- Hur kan återanvändning och återvinning av olika material och produkter öka?
- Hur kan transporter minimeras eller ske med minsta miljöpåverkan?

Detta är bara några exempel på frågor som verksamhetsansvariga måste ställa sig och aktivt söka svar på.

”Skötsellagen”

Den gamla lagen om skötsel av jordbruksmark har ersatts av förordningen om miljöhänsyn i jordbruket. Kommunens miljönämnd (eller motsvarande) har numera också tillsynsansvar över detta område, tidigare var det länsstyrelsens uppgift.

Övrigt

Kom ihåg att man numera måste söka tillstånd från kommunens miljönämnd för att få sprida bekämpningsmedel inom skyddsområde för vattentäkt

För att underlätta samarbetet mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet är ni alltid välkomna att ta kontakt med miljökontoret (el. motsvarande) för diskussion om olika frågor. Ta också kontakt inför utbyggnad, flyttning eller annan ändring av verksamheten, ofta medför sådana ändringar krav på anmälan eller tillstånd.

Självklart tar miljökontoret inte ut avgift för att ge råd och information.

Information för miljöfarlig verksamhet

Vad är miljöfarlig verksamhet?

Användning av mark, byggnader och anläggningar som genom utsläpp eller på annat sätt kan medföra olägenheter för hälsa eller miljö kallas miljöfarlig verksamhet.

Inom denna definition ryms mycket, från ganska enkla saker som t.ex. en mindre biltvätt till stora verkstäder, industrier, energi- och avfallsanläggningar. Också t.ex. jordbruk och trafikanläggningar ingår i definitionen.

Krav på anmälan eller tillstånd

- A** Vissa miljöfarliga verksamheter kräver tillstånd. De kallas A-anläggningar (eller A-verksamheter) när det är Miljöödomstolen som har att pröva frågan om till-
- B** stånd, och B-anläggningar när det är Länsstyrelsen som gör detta. Tillstånd måste finnas redan när verksamheten börjar anläggas.
(Om man redan före 1999 bedriver tillståndspliktig verksamhet och den saknar tillstånd måste ansökan göras senast den 31 december 2004.)
- C** Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter kallas C-anläggningar. En anmälan måste lämnas in i god tid till kommunens miljönämnd innan verksamheten startar.
(Har man inte tidigare anmält en verksamhet som fanns redan före 1999 så måste anmälan göras senast den 31 december 2000.)
- U** Miljöfarliga verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga brukar kallas U-verksamheter.

Också ändringar i verksamheter medför ofta krav på tillstånd eller anmälan.

Vad som är A, B eller C verksamheter framgår av den mycket omfattande och detaljerade bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899). Här ges endast några få exempel för att visa på bredden av vad som omfattas:

Fiskodling över 20 ton/år (B), 1- 20 ton (C)	Förbränningsanläggning över 200 MW (A), 10 - 200 MW (B), 500 kW - 10 MW (C)
Gruvor (A), Berg- eller gruskrossverk (C)	Vindkraftverk (A, B el C beroende på storlek)
Slakteri över 5000 ton/år (B), 5 - 5000 ton (C)	Biltvätt för över 5000 bilar/år (C)
Garveri över 100 ton/år (B), 5 - 100 ton (C)	Skjutbana, militär (B), civil (C)
Massaindusti (A), Järn- och stålverk (A)	Akutsjukhus (B), annat sjukhus (C)
Cementtillverkning (A), Lättbetongindustri (B), Betongindustri (C)	Skrot- eller avfallsanläggningar (A, B eller C beroende på typ och storlek)
Verkstadsindustri (A, B eller C beroende på storlek)	Tvätterier för över 1 ton/dygn (C)

Se också blad nr 3, Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter

Miljökonsekvensbeskrivningar

Tillståndsansökningar ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning, MKB. Detta kan innebära betydande utredningsarbete för att beskriva den planerade verksamhetens miljöpåverkan. Ibland kan MKB även krävas i anmälningsärenden.

Tillsynsansvar och avgifter för tillsyn och prövning

Kommunens miljönämnd har tillsynen över U- och C-verksamheter, Länsstyrelsen över A- och B-verksamheter. En kommun kan dock ha övertagit tillsynsansvaret från Länsstyrelsen för vissa eller alla A- och B-verksamheter i kommunen.

Tillsynsmyndigheterna har rätt att ta ut en avgift för tillsyn, inklusive prövning (hantering av anmälnings- och tillståndsärenden). Taxan kan variera från kommun till kommun när det gäller verksamheter som miljönämnden har tillsyn över, medan den är lika i hela landet för verksamheter som ligger under Länsstyrelsens tillsyn.

Miljösanktionsavgifter

Miljösanktionsavgift ska betalas av den som startar en anmälningspliktig verksamhet utan att göra någon anmälan eller en tillståndspliktig utan att ha fått tillstånd.

Avgiften är mycket kännbar. Två exempel: Saknat tillstånd för B-verksamhet 250 000 kr, utebliven anmälan av C-verksamhet 25 000 kr

Miljösanktionsavgifter gäller även för många andra överträdelser av miljöbalkens regler.

Mer information finns i blad nr 2, Miljösanktionsavgifter

Kunskapskrav och egenkontroll

Verksamhetsutövare ska ha den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa mot skada och olägenheter. Det innebär bl.a. att man måste ha kunskap om de processer och produkter som förekommer i verksamheten och deras betydelse för miljö och hälsa, liksom om de lagar och andra regler som gäller för verksamheten.

För anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter gäller krav på systematisk och dokumenterad egenkontroll. Det ska alltså finnas skriftliga rutiner för vad som kontrolleras och resultat av undersökningar och kontroller ska skrivas upp och hållas samlade så de kan granskas av tillsynsmyndigheten. I egenkontrollen ingår också att hålla en aktuell förteckning över kemiska produkter som hanteras inom verksamheten.

Tillståndspliktiga verksamheter måste även lämna in en årlig miljörapport, senast 31 mars.

Resurshushållning

Miljöbalken ställer också krav på resurshushållning

- Vad kan göras för att minska energiförbrukningen i verksamheten?
- Vilka möjligheter finns att övergå till förnyelsebara energikällor?
- Hur kan pappersförbrukningen minskas?
- Hur kan återanvändning och återvinning av olika material och produkter öka?
- Hur kan transporter minimeras eller ske med minsta miljöpåverkan?

Detta är bara några exempel på frågor som verksamhetsansvariga måste ställa sig och aktivt söka svar på.

Övrigt

För att underlätta samarbetet mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet är ni alltid välkomna att ta kontakt med miljökontoret (el. motsvarande) för diskussion om olika frågor. Ta också kontakt inför utbyggnad, flyttning eller annan ändring av verksamheten, ofta medför sådana ändringar krav på anmälan eller tillstånd.

Självklart tar miljökontoret inte ut avgift för att ge råd och information.

Är det i stället Länsstyrelsen som är miljömyndighet för aktuell typ av verksamhet så kontakta dess miljöskydds-enhet tel 60 50 00 med riktnummer 031-, 0521- eller 0501-.

Information om miljöbalken för er med företagskontakter

Det här bladet riktar sig till

banker (speciellt handläggare av företagsärenden), revisions- och bokföringsbyråer, fastighetsmäklare, försäkringsbolag, advokatkontor, arkitektkontor, vissa myndigheter

och andra som i sin verksamhet kommer i kontakt med företag och verksamheter som kan beröras av miljöbalkens regler om anmälnings- eller tillståndsplikt.

För att ta det hela kort:

Det förekommer att företag startats men helt missat att införskaffa nödvändiga tillstånd från miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna. Har man bara registrerat sitt företag hos PRV så är allt frid och fröjd, har man trott. Banker, försäkringsbolag och andra man varit i kontakt med har inte lämnat några upplysningar om att tillstånd måste sökas....

Med den nya miljöbalkens regler om miljöstraffavgifter innebär detta en stor risk att företagaren drabbas av betydande kostnader.

Miljöstraffavgifter ska betalas av anmälningspliktiga verksamheter som startats utan att anmälan lämnats in, och av tillståndspliktiga verksamheter som startat utan att ha sökt och erhållit tillstånd.

Även ändringar i verksamheter kan ibland medföra anmälnings- eller tillståndsplikt.

För att öka kunskaperna om den nya miljöbalken och dess regler har ett antal informationsblad sammanställts, se förteckningen på omstående sida.

Vi ber er ta del av alla bladen men särskilt studera blad 2 om miljöstraffavgifter och blad 3 om anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter.

Vi hoppas ni vill hjälpa till att förmedla denna kunskap till era kunder och kontakter.

Kopiera gärna och överlämna till era kunder de blad som kan beröra dem!

Har ni frågor, kontakta kommunens miljökontor eller motsvarande.

Dessa blad med miljöbalksinformation finns

**Kontakta kommunens miljökontor
(eller motsvarande) om ni vill ha fler blad än de ni fått!**

<i>Nr</i>	<i>Innehåll</i>
1	Allmän information om miljöbalken.
2	Miljösanktionsavgifter
3	Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter
4	Information för skolor, vård och annat omhändertagande. I offentlig eller privat regi.
5	Information för företag inom områdena hotell, camping, hygienisk behandling etc.
6	Information för ägare av flerbostadshus
7	Information för lantbruk
8	Information för miljöfarlig verksamhet (annan än lantbruk)
A	Information om miljöbalken för er med företagskontakter. Avsedd för banker, revisionsbyråer, andra myndigheter, näringslivssekreterare, bygglovshandläggare etc.

Miljöbalken – så berör den dig

Skärpta regler för en hälsosam och god miljö

Den 1 januari i år började miljöbalken att gälla. Samma dag upphörde många av de lagar som tidigare reglerat frågor om hälsa, miljö, natur och kemikalier m m. I många fall har lagtexten från de gamla lagarna arbetats in i den nya miljöbalken, i en del fall har helt nya paragrafer antagits. Reglerna har i många fall skärpts. Precis som man är skyldig att känna till vilka lagar som finns på andra områden ska man också känna till miljöbalken och dess innehåll. Hur kan miljöbalken komma att beröra dig?

Miljöbalken gäller alla – både dig som privatperson och för företag

Det är lätt att tro att miljöbalken bara gäller den som bedriver miljöfarlig verksamhet som industrier av olika slag. Så är det inte. Miljöbalken gäller alla, företag såväl som enskilda personer.

Miljöbalkens syfte och mål är att främja en hållbar utveckling. Nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljöbalken gäller för allt som kan påverka detta mål!

För att målet ska uppnås finns fem grundstenar som miljöbalken vilar på.

De fem grundstenarna

- Människans hälsa och miljön ska skyddas mot störningar.
- Natur- och kulturområden ska skyddas och vårdas.
- Den biologiska mångfalden ska bevaras.
- En god hushållning med mark och vatten ska tryggas samt
- Återvinning och återanvändning ska främjas.

De allmänna hänsynsreglerna

Om någon (privatperson eller företagare) vill göra något eller tänker göra något som kan få inverkan på miljön eller på människors hälsa ska de allmänna hänsynsreglerna tillämpas. Vilka är då hänsynsreglerna och vad innebär de?

Bevisbörderegeln

Det är verksamhetsutövaren, d v s den som gör eller tänker göra något, som ska visa att reglerna följs.

Kunskapskravet

Det är den som gör något som ska ha tillräcklig kunskap om hur miljön och människors hälsa påverkas och skyddas.

Försiktighetsprincipen

Redan risken för skador och olägenheter medför en skyldighet att vidta åtgärder. Det kan t ex gälla vid vedeldning – finns det risk att dina grannar drabbas av olägenheter till följd av din vedeldning ska du vidta åtgärder, t ex använda torr ved, elda då vindriktningen är rätt eller sätta in ackumulatortank (detta minskar rökens innehåll av skadliga ämnen mycket effektivt).

Förorenaren betalar

Det är den som skadar eller riskerar att skada som betalar för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Bästa möjliga teknik

Vid yrkesmässig verksamhet ska bästa möjliga teknik användas för att förebygga skador och olägenheter.

Lokaliseringsprincipen

Man ska välja en sådan plats för verksamheten att ändamålet kan uppnås med minsta möjliga intrång och olägenhet.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Råvaror och energi ska användas så effektivt som möjligt. Det som utvinns ur naturen ska i första hand återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand användas för energiutvinning och i sista hand deponeras. Principen med hushållning och kretslopp innebär att så lite nytt material som möjligt hämtas från naturen.

Produktvalsprincipen

Kan man ersätta en kemisk produkt eller en biokemisk organism med en mindre farlig så är man skyldig att göra det. Ska du tvätta bilen? Då är du skyldig att välja det minst skadliga tvättmedlet!

Skadeansvaret

Det är den som orsakat en skada på miljön som ansvarar för att skadan blir avhjälpd.

Behöver du tillstånd eller göra anmälan?

I miljöbalken tas många olika verksamheter upp som kan påverka människors hälsa och miljön. I många fall behöver man anmäla eller söka tillstånd om man ska bedriva en verksamhet av något slag. Länsstyrelsen eller den förvaltning på kommunen som handlägger miljö- och hälso- och skyddsfrågor kan tala om för dig vad som gäller om du är osäker. Missar du eller struntar i att göra anmälan eller söka tillstånd har du brutit mot lagen och kan drabbas av olika straffpåföljder. I vissa fall kan du drabbas av något som kallas för...

Miljösanktionsavgifter – så kan du undvika att drabbas!

Miljösanktionsavgift är en avgift på mellan 5 000 och 1 000 000 (en miljon) kronor som efter beslut av tillsynsmyndigheten ska betalas av dig som verksamhetsutövare om du:

- åsidosätter vissa föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken, t ex föreskrift att lämna miljörapport eller årsrapport om köldmediekontroll
- inte följer tillstånd, villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken
- påbörjar en verksamhet eller vidtar en åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig utan att först ha fått tillstånd eller gjort anmälan.

Möjligheten av slippa undan avgiften är mycket liten. Det hjälper inte att hävda att man inte kände till reglerna!

Som exempel på fall där miljösanktionsavgift ska betalas kan nämnas (många fler fall finns):

Anlägga miljöfarlig verksamhet där tillstånd från länsstyrelsen krävs (s k B-verksamhet), t.ex. stort jordbruk (över 200 djurenheter), tillverkning av lättbetongvaror, anläggning för mellanlagring av farligt avfall 250 000 kronor

Ta i bruk byggnader, lokaler eller anläggningar där det är föreskrivet att anmälan (till miljönämnden eller motsvarande) ska göras, t ex...

Hotell, pensionat etc	<u>10 000 kronor</u>
Frisörsalong	<u>5 000 kronor</u>
Fotvårdslokal	<u>5 000 kronor</u>
Solarium	<u>5 000 kronor</u>

Anlägga förbränningsanläggning för förbränning av 0-50 ton avfall (observera att förbränning eller deponering av farligt avfall fordrar tillstånd)!

25 000 kronor

Att som näringsidkare transportera farligt avfall på väg utan tillstånd 10 000 kronor

Att åsidosätta kravet på att vid lagring av stallgödsel ska påfyllning av flytgödselbehållare och urinbehållare ske under täckning, eller så ska sådana behållare ha ett svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna.

5 000 kronor

Att överlåta träskyddsbehandlat virke som inte är buntat utan att det på anslag vid virket finns information om de begränsningar i användningen som enligt särskilda föreskrifter gäller för virket.

5 000 kronor

Har du frågor om miljöbalken?

Miljöbalken är komplicerad och det kan vara svårt att sätta sig in i vad som gäller. Ring därför gärna kommunens miljökontor (eller motsvarande) om du har frågor. Du hittar telefonnumret i telefonkatalogens gröna sidor. Det är bättre att fråga en gång för mycket än en gång för lite.

Det kan som sagt var bli dyrt annars.
